Strubbelingen tussen plaatselijke middenstanders en gemeentelijke overheid zijn haast onvermijdelijk als deze laatste een vreemde bezetter is. Toen in de Franse periode de overheid de oude maten en gewichten wilde afschaffen en vervangen door het metriek stelsel, stuitte dit op tegenwerking van de Lichterveldse neringdoenden.

Tijdens opzoekingen naar zijn eigen familiegeschiedenis kwam medewerker Frans Vanzieleghem de correspondentie hierover op het spoor en wijdde hij het hiernavolgend artikel aan deze episode uit het Lichtervelds verleden.

Heemkundige kring Karel Van de Poele

Met het frans bestuur (1794 - 1814) van een pint bier naar een liter bier

Frans Vanzieleghem

De Franse revolutie is een keerpunt geweest in de geschiedenis van de westerse wereld. Meestal herinneren we ons uit deze periode bloedige excessen: de guillotine, de boerenkrijg, de kerkvervolging, de oorlogen, legerdienst, …Maar evenzo teren we in ons dagelijks leven op betere gegevens uit haar erfenis: de rechten van de mens, de burgerlijke stand, de openbare onderstand, de volksgezondheid … en het invoeren van een nieuw stelsel om te meten en te wegen.

Ieder beschaafd volk heeft vrij vlug de noodzaak aangevoeld te beschikken over een degelijk systeem om lengte, oppervlakte en inhoud te meten. Lichaamsdelen waren vaak een uitgangspunt voor deze metingen: een duim, een voet, een arm (el). In onze gewesten werd met de Romeinse bezetting hun systeem ingevoerd: de voet (0,2957 m), de mijl (1478 m), de amphora (26,2635 l), de libra (327,453 gram). Vrij spoedig begon, door de gezagsversnippering, iedere streek en ook iedere stad zijn eigen meetsysteem te ontwikkelen. Karel de Grote gaf in 789 bevel om in zijn rijk overal standaardmaten te gebruiken. Maar tijdens de verdere feodale periode waarbij iedere streek en stad over meer macht beschikte, ontstonden verscheidene maten en gewichten.

In het Brugse Vrije waartoe wij behoorden, zijn deze maten nu nog gekend: een voet 0,2743 (kasselrij Veurne 0,278 m), een roede 3,84 m (kas. Oudenaarde 5,9866 m), een hoet 172 liter koren, een pint 0,5468 l (kas. Ieper 0,57 l), een pond 0,4639 kg (kas. Kassel 0,426 kg). Er waren zelfs te Lichtervelde verschillende grootheden[1] gezien een deel van de nu begrensde gemeente tot de kasselrij Kortrijk behoorde (de splete Groenendael).

Heemkundige kring Karel van de Poele

---

[1] In het "HEERELYCKE RENTEBOEK DER HEERLYCHEDE BARONNIE ENDE PROCHIE VAN LICHTERVELDE" (lees: grondbelastingsregister !) van 1780 (R.A. Brugge) worden de oppervlakten weergegeven in gemet, linie en roede. Eén roede is 0.00147456 ha, 100 roeden zijn één linie en 300 roeden zijn één gemet.
De renten verschuldigd aan de bezitter van de heerlijkheid, de kasteelheer, worden aangerekend per gemet en bestaan uit een "evene" vat* of pint haver, een hen, een kapoen of een kleine som geld in deniers (1 pond =20 schellingen; 1 schelling = 12 deniers)

Enkele voorbeelden:

Artikel 2537	Vidua Michiel VANZIELEGHEM oost daeraen drye stucken land met
een huys op het middelste	1 gemet 1 linie 60 roeden
	rente: 12 deniers per gemet
Artikel 2065	Iacob MECHELAERE zuydwest daeraen een hapte stuck land ge-
naemt "de beverminne" met een cromme zepemeersch aen de westzijde en noordhende medegaende	
	1 gemet 2 linien 50 roeden
	rente: 1/3 deelvat evene en 4 deniers per gemet

VAT: Lichtervelde bezat een eigen inhoudsmaat. De "Lichterveldse mate" (sedert 1430) werd gebruikt voor het meten van graan. 8 vaten Lichterveldse mate waren één "Brugse Hoet" (171.43 liter).

Sommige heren vergrootten hun maten, anderen verkleinden ze. In het eerste geval werd de opbrengst van tienden, renten en verplichtingen in natura groter, in het tweede geval konden zij nieuwe uitbaters op hun domein aantrekken.

De verscheidene grootheden waren vaak ook nadelig voor de handel. Want verder kende men nog de gestreken en de gehoopte maat; het scheppen of het vol gieten van de maten.

Naar mate de macht van een centraal gezag groeide, nam ook de wenselijkheid van het gebruik van een erkend meet- en weegsysteem toe. Reeds in 1670 wilde Gabriël Mouton (1618 - 1694) een meetsysteem laten invoeren, gebaseerd op de grootte van de aarde. En uit de aardmeting zou de nieuwe maateenheid ontstaan. Behalve het zoeken naar een onveranderlijke in de natuur te vinden standaard, bleef de vraag hoe men veelvouden en onderdelen van die standaard zou bepalen. Hierin speelde de franse "Académie des Sciences" een rol. Sedert haar oprichting in 1666 had zij het invoeren van de decimale (tiendelige) verdelingen in overweging genomen.

De leiders van de franse revolutie van 1789 oordeelden dat de chaotische hoeveelheid van maten en gewichten een typisch voorbeeld was van een feodaal systeem, dat zichzelf had overleefd en dat de handel in sterke mate belemmerde.

Talleyrand liet in 1790 een wetsvoorstel indienen tot unificatie van maten en gewichten. Het uitgangspunt van het metriek stelsel is de meter, een onveranderlijke maateenheid: 10.000.000ste deel van het kwart van een welbepaalde aardmeridiaan. De eenheid van massa werd gram, hetgeen overeenkomt met de massa van één kubieke centimeter water. Op 30/03/1791 accepteerde de Assemblée deze voorstellen, maar het zou nog jaren duren vooraleer het nieuwe systeem voor gebruik gereed was.

Door het decreet van 18 germinal an III (07/04/1795) werd het decimaal metriek stelsel ingevoerd in Frankrijk en de bezette gebieden (waaronder België). Vanuit wetenschappelijk standpunt was men aldus tot een volledig eenvoudig onveranderlijk systeem gekomen, voorbestemd "à tous les temps à tous les peuples". Maar voor zulke vernieuwingen, die een ware omwenteling waren in de gewoonten en activiteiten van de mensen volstaat het niet een beslissing te nemen. De chaos bleef en was voor de gewone lui, vaak ongeletterd, nog groter. Met de wet van 13 brumaire an IX werd ieder departement (voor ons dept. van de Leie) verplicht een commissie in te stellen die de verhoudingen tussen oude en nieuwe maten moest onderzoeken. Er werden omzettingstabellen uitgegeven.

Via wetten, reglementen en onderwijs werd het nieuwe stelsel veralgemeend, zij het moeizaam opgevolgd door de bevolking. Ook in het département de la Lys (het huidige West-Vlaanderen) richtte de préfet Deviry vaak een schrijven aan de gemeentebesturen.

Als voorbeeld hiervan een vertaling van een dergelijke circulaire:

Brugge, 17 frimaire an XII
(09/12/1803)
De Préfet van het Leie departement
Aan de burgemeesters van de eerste arrondissementen

Heemkundige kring Karel van de Poele

Het metriek systeem, citoyens meijers, die gedurende de maanden pluvoise, ventoise, en germinal laatst, grote vooruitgang had gemaakt, wordt plotseling niet meer toegepast door de handelaars en koopmannen van dit département. Dit kan enkel toegeschreven worden aan de zorgeloosheid en de toegeeflijkheid van de agenten van politie, belast door mijn besluit van 21 pluvoise (10/02/1803) om met alle mogelijke middelen het systeem in voege te brengen.

Bijgevolg belast ik U met het geven van nieuwe orders aan de agenten opdat ze met grote oplettendheid alle schikkingen van voornoemd artikel minstens tweemaal per maand uitvoeren; van Uw kant maakt U me elke maand een rapport, over de hinderpalen en de moeilijkheden bij het uitvoeren van de wetten en akten over het door de regering gegeven ontwerp.

Wilt U mij ontvangst van deze melden en laten weten welke orders U hebt gegeven om de schikkingen uit te voeren.

Ik groet U,

(getekend) Deviry

Bruges le 17 Frimaire, an douze.

LE PRÉFET DU DÉPARTEMENT DE LA LYS

Aux Maires du premier Arrondiſſements.

LE ſyſtême métrique, Citoyens Maires, qui avait fait, pendant les mois de Pluvioſe, Ventoſe, et Germinal dernier, des progrès rapides, a ceſſé tout à coup d'être ſuivi par les négocians et marchands de ce Département.

Cet état de choſes ne peut être attribué qu'à l'inſouciance ou à la complaiſance coupable des Agens de la Police, chargés, par mon Arrêté du 21 Pluvioſe dernier, d'activer, par tous les moyens poſsibles, la miſe en vigueur de ce ſyſtême.

En conſéquence je vous charge de donner de nouveaux ordres aux Agens de la police pour qu'ils aient à remplir avec exactitude les diſpoſitions de l'article premier de mon Arrêté précité au moins deux fois par mois; de votre côté, je vous invite à me faire un rapport chaque mois, dans lequel vous me rendrez un compte détaillé ſur l'activité des Agens de la police, ainſi que ſur les obſtacles qui ſe ſont oppoſés et qui s'oppoſeraient encore à l'exécution des lois et des actes du Gouvernement rendus ſur cet objet.

Vous voudrez bien m'accuſer la reception de cette lettre et me faire part des ordres que vous aurez donnés, pour réaliſer les diſpoſitions qu'elle contient.

Je vous ſalue,

Signé, DEVIRY.

Circulaire R.A. Brugge - Lichtervelde depot 1942 reg. 281

In het archief van Lichtervelde vinden we het antwoord van burgemeester Jean Custis van de 1 nivoise an XII (23/12/1803) in een Franstalige brief. De burgemeester Custis schrijft daarin aan de Préfet o.a.:

"... om een einde te maken aan de zorgeloosheid en de toegevendheid van de agenten, zal ik persoonlijk alle individuen van deze gemeente bezoeken samen met mijn adjunkt om hun nauwgezetheid na te gaan ..."

getekend Jean Custis

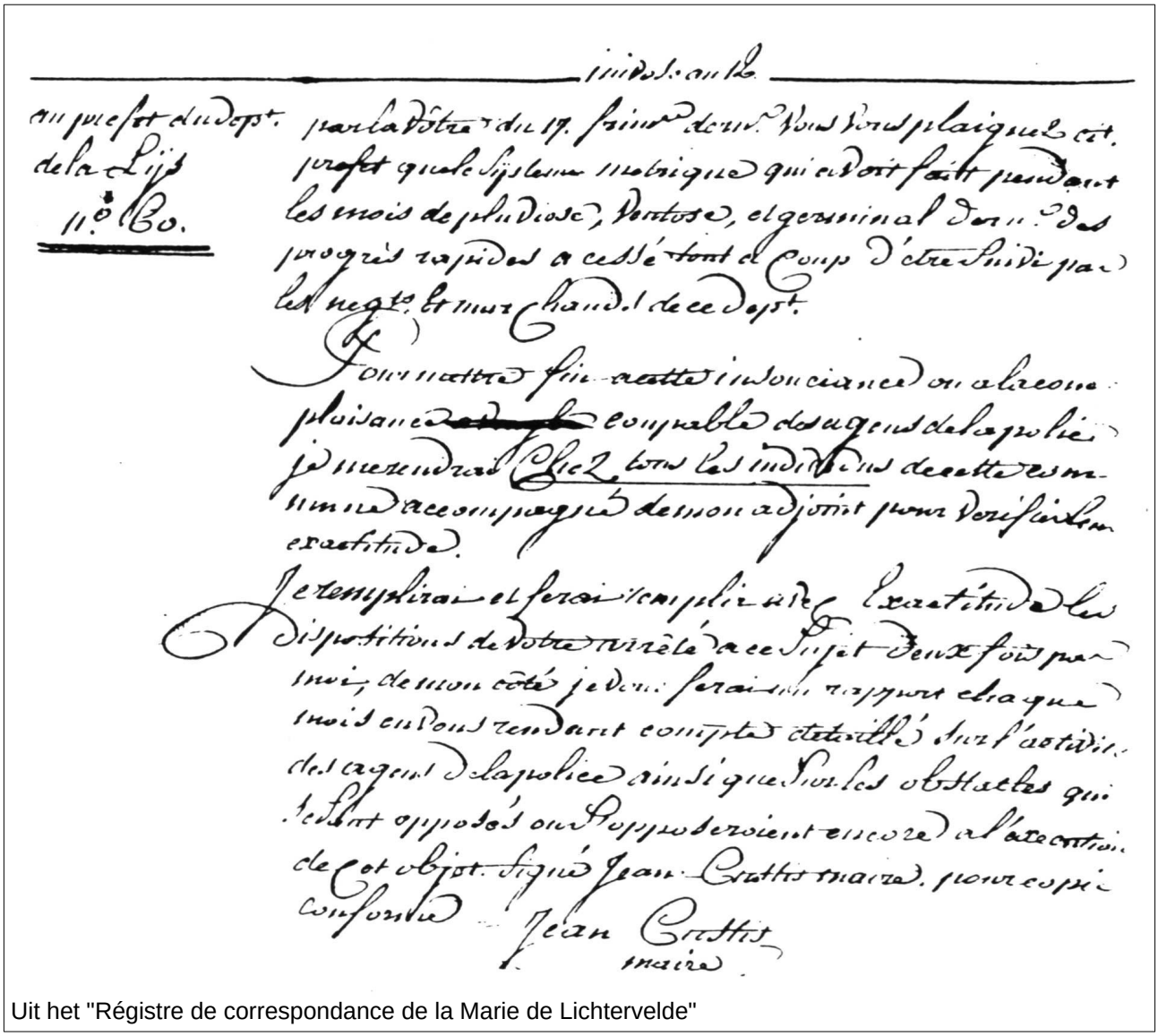

Uit het "Régistre de correspondance de la Marie de Lichtervelde"

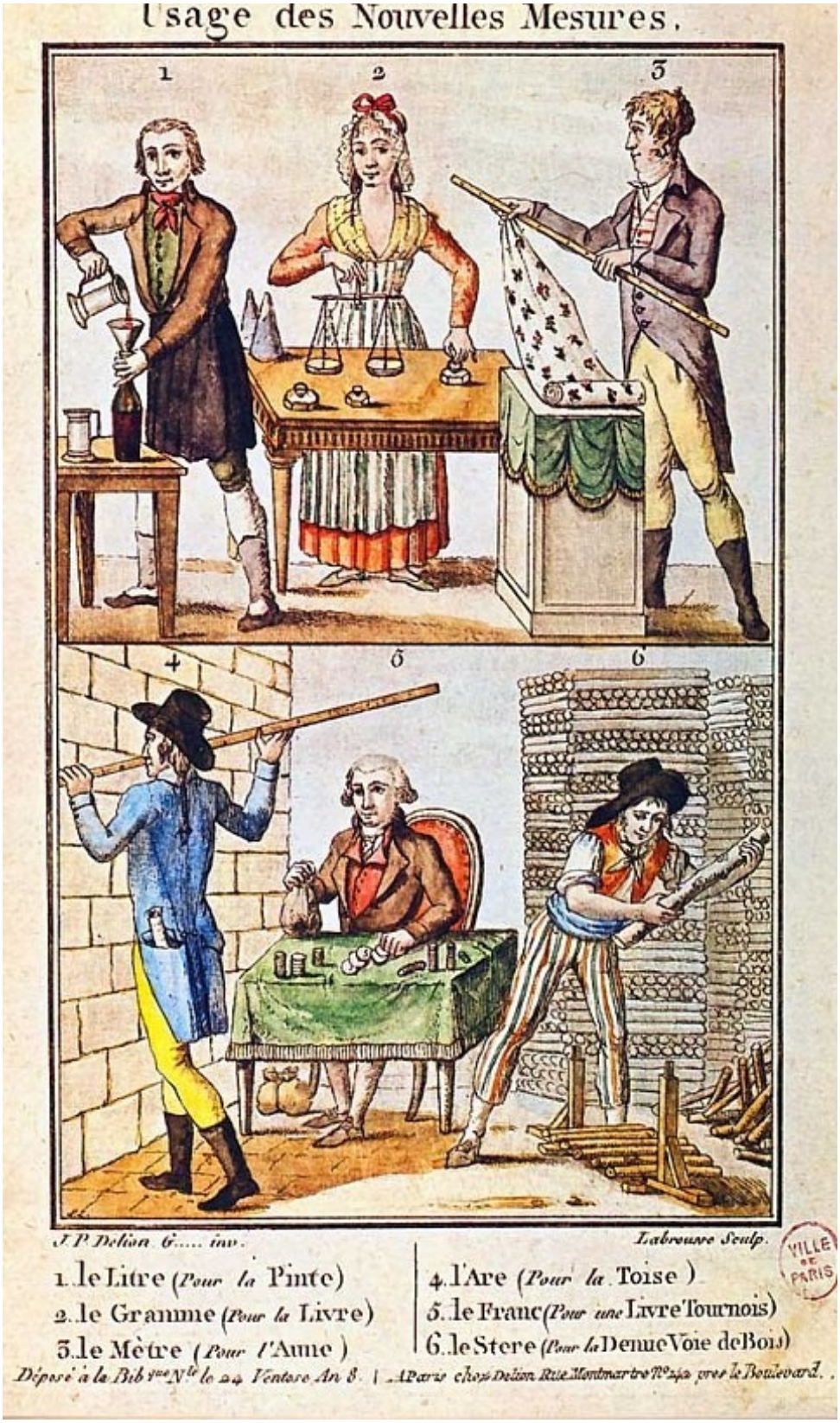

Usage des nouvelles mesures - Gravure door Labrousse, Musée Carnavalet, Parijs.

PRÉFECTURE
DU DEPARTEMENT DE LA LYS.

EXTRAIT

Des Registres des Arrêtés du Préfet du Département de la LYS.

BRUGES le 3 Floréal an 10.

Le Préfet du Département de la LYS,

REvu le troisième Paragraphe de son Avertissement du 13 Ventôse dernier, lequel fixait aux 4, 6 et 9 de chaque décade l'ouverture du Bureau de vérification des nouveaux Poids et Mésures établi dans le local de la Préfecture, en vertu de l'Arrêté des Consuls du 29 Prairial an 9.

Vu l'Article 57 de la Loi du 18 Germinal dernier, portant que *le repos des Fonctionnaires publics sera fixé au Dimanche.*

Sur le Rapport de son deuxième Bureau.

Arrête qu'en exécution des dispositions de l'article 57 de la Loi précitée, les jours d'ouverture du Bureau de vérification pour l'étalonnage des nouvelles Mésures sont derechef fixés à compter de la date du présent, aux Mardi, Jeudi et Samedi de chaque semaine, depuis deux heures jusqu'à trois et depuis quatre jusqu'à six.

Le Préfet profite de cette occasion pour faire connaître à ses Administrés, les noms des Artistes de ce Département qui s'occupent avec succès de la fabrication des nouvelles Mésures ou qui en tiennent Magazin,

Ce sont les Citoyens :

Sel, rue dite Gerthof à Bruges . . .	Pour les mêtres.
Bans, à Ypres.	
Demann, freres, rue haute, à Bruges .	Pour les Mésures de capac. et pour les ustensiles séchers.
Deschamps, quai Ste. Anne à idem .	
Maertens, près le pont du Roi à idem .	
De Proost Nld. d'étain grande place à id	Pour celle de commerce pour les liquid.
Vangysen idem rue des Pierres à idem .	
Sel, rue dit Gerthof à idem . . .	Pour les poids en cuivre ou en fer, d'après les nouveaux modèles
Gillis, rue des Pierres à idem . . .	
Veuve Jannaert idem à idem . . .	

Le présent Arrêté sera imprimé dans les deux langues, pour être publié et affiché dans toutes les Communes de ce Département.

En Préfecture à Bruges le 3 Floréal an 10.

Le Préfet, *signé* : DEVIRY.

Par le Préfet, le Secrétaire-Général de la Préfecture,

Signé : HENISSART.

UYTTREK

Uyt de Registers der Besluyten van den Prefect van 't Departement der LEYE

BRUGGE den 3 Floreal jaer 10

Den Prefect van 't Departement der LEYE,

OVerzien den 3 Paragraphe van zyn Berigt van den 13 Ventôse lest, behandelende op den 4, 6 en 9 van elke decade, d'opening van het Kantoor van verificatie der nieuwe Maeten en Gewigten, geplaetst in het locael van de Prefecture, uyt kragte van 't Besluyt der Consuls in daten 29 Prairial jaer 9.

Gezien den 57 Artykel der Wet van den 18 Germinal lest, tendebetragende dat den Rustdag der publyke Amptenaeren zal op den Zondag gestelt wezen.

Op het Rapport van zynen tweeden Bureau.

Besluyt in uytwerking der schikkingen van den 57 artykel der voorzeyde Wet, de dagen der opening van 't Kompteir van verificatie voor 't Thun der nieuwe Maeten, zyn andermael bepaelt te rekenen met date dezer op de Dinsdagen, Donderdagen en Zaterdagen van elke week, van twee tot 3 en van 4 tot 6 uuren.

Den Prefect beduidt zig van deze gelegenheyd om zyne bestierde kenbaer te maeken wegens de naemen der Werkmeesters van dit Departement die met vrugt werken aen het fabrikeeren der nieuwe Maeten, of in bunne Pakhuyzen veerdig houden.

Deze Burgers zyn :

Sel, *in 't Gerthof tot Brugge*	Voor de Mesuren.
Bans, *tot Yper*	
Demann, *gebroeders in d'Hoogstr. tot Brugge.*	Voor de Maeten van capaciteyt voor droege Waeren.
Deschamps, *op Ste. Anne Keye tot idem* .	
Maertens, *by de Koning's brugge tot idem.*	
De Proost, *Koper. in Tin, op de groote Merkt.*	Voor die der commerce voor de liquid.
Vangysen, *idem in de Steen-straete tot idem.*	
Sel, *in 't Gerthof tot Brugge* . . .	Voor de Maeten in koper of in yzer, volgens de nieuwe mod.
Gillis, *in de Steen-straete, tot idem* .	
De Weduwe Jannaert *idem, tot idem* .	

Het tegenwoordig Besluyt zal in beyde taelen gedrukt, afgekondigd en aengeplakt worden in alle de Communen van dit Departement.

In Prefecture tot Brugge den 3 Floreal jaer 10.

Den Prefect, geteekend : *DEVIRY.*

Door den Prefect, den Opper-Secretaris van de Prefecture,

Geteekend : *HENISSART.*

A BRUGES, de l'Imprimerie de G. DE BUSSCHER-MARLIER, Imprimeur de la Préfecture du Département de la LYS

Besluit van de Leieprefectuur over de "werkmeesters", belast met het vervaardigen van de nieuwe maten, 3 floreal an X (R.A. Brugge).

1 De brouwers met hun probleem omtrent het nieuw systeem

De accijns (belasting op menselijke consumptie) werd door de Fransen in ruime mate opgevoerd. Voor de brouwers werden Ijkers aangesteld om alle vaten en tonnen te ijken en te tekenen en belasting te heffen. Door het invoeren van het metriek stelsel voldeden de inhoudsmaten van de vaten niet meer aan het nieuwe systeem en moesten deze naar de nieuwe te gebruiken grootheden worden geijkt; t.t.z. pinten bier moesten liters worden.

Een Franstalige brief van de brouwers gericht aan de Préfet verwijst naar hun probleem, deze volgt hier in vertaling:

De brouwers en distillateurs alsook de olieslagers van de gemeente Lichtervelde
Aan de Préfet van het Leiedepartement

De ondergetekende brouwers en jeneverbranders van Lichtervelde op de hoogte gebracht door de heer burgemeester van de maatregelen van uw besluiten van 25 december 1810 en 19 februari, waardoor er gezegd wordt dat de tonnen en vaten en andere fusten met oude inhoudsmaten, die niet zouden nagezien en getekend zijn volgens artikel 3 van het besluit van 2 december 1808, zullen gebroken worden; leggen zeer nederig uit:

- *dat in deze gemeente 10 brouwerijen, 1 jeneverbranderij en 4 oliemolens staan, er zijn brouwers die achttien honderd vaten bezitten,*
- *dat er 4 brouwers zijn die graanazijn fabriceren en fusten van 600 à 700 liters gebruiken enkel maar voor de gisting en niet voor de omzet, dit gebeurt met andere vaten,*
- *dat de fabricatie van bier hoofdzakelijk in de winter gebeurt voor het verbruik van een gans jaar,*
- *dat door de faam van het bier van Lichtervelde men veel leveringen doet aan herbergiers, kroeghouders en andere inwoners van de gemeenten gelegen op meer dan twee myriameters van hier en dit voor het gebruik van een gans jaar,*
- *dat tijdens de bezoeken gedaan door de heer Delobel, helper-ijker, vele tonnen en vaten met oude inhoudsmaat, niet nagezien, inbegrepen waren bij de genoemde leveringen,*
- *dat zelfs de bezoeken van de genoemde helper-ijker niet talrijk genoeg waren om degene na te zien die bij de brouwers aanwezig waren,*
- *dat vele brouwers van deze gemeente tonnen en vaten aan de genoemde aangeboden hebben om hun inhoud vast te stellen,*
- *dat hij bij gebrek aan tijd geweigerd heeft dit te doen, zeggend dat voor de grote hoop gemeenten die hij moet nazien, hij er maar enkele bij iedere brouwer en distillateur kan kontroleren,*
- *in dit geval vroegen de brouwers schriftelijke vergunningen en verklaringen van de genoemde helper-ijker, om zich te beschermen tegen alle onderzoeken en vervolgingen wegens het niet kontroleren van deze vaten,*
- *dat door het feit dat ze geen getekende vaten genoeg hadden, het in tonnen gieten gebeurd is in tonnen met oude inhoudsmaat, ze zijn opnieuw geleverd bij herbergen en kroegen en zullen maar volgende winter kunnen terugkomen, zodat bijgevolg de genoemde brouwers niet verantwoordelijk zijn voor de nalatigheid van het ijken,*

Heemkundige kring Karel Van de Poele

maar dat zij altijd bereid zijn geweest om zich aan te passen aan hetgeen hun door de hogere overheid voorgeschreven is,

Zij smeken U dus mijnheer de Préfet, voor de hoger voorgelegde redenen hun uitstel van één jaar te geven om de genoemde vaten, tonnen en fusten met oude inhoudsmaten te laten ijken, en de helper-ijker te bevelen voldoende bezoeken te brengen bij de genoemde brouwers om de fusten te tekenen,

zodoende

Lichtervelde, 24 februari 1811

Gegroet en eerbied

Heemkundige kring Karel Van de Poele

(getekend) Verduyn, J.H. Devos, Vanhoorne, Francis Goddyn, C.F. Werbrouck, Annathrese Provoost, Jan Deschrijver, J. Dejonckheere, A. Verduyn, L. Goddyn, Hurssel, Martin Dewaele, Felix Surmont.

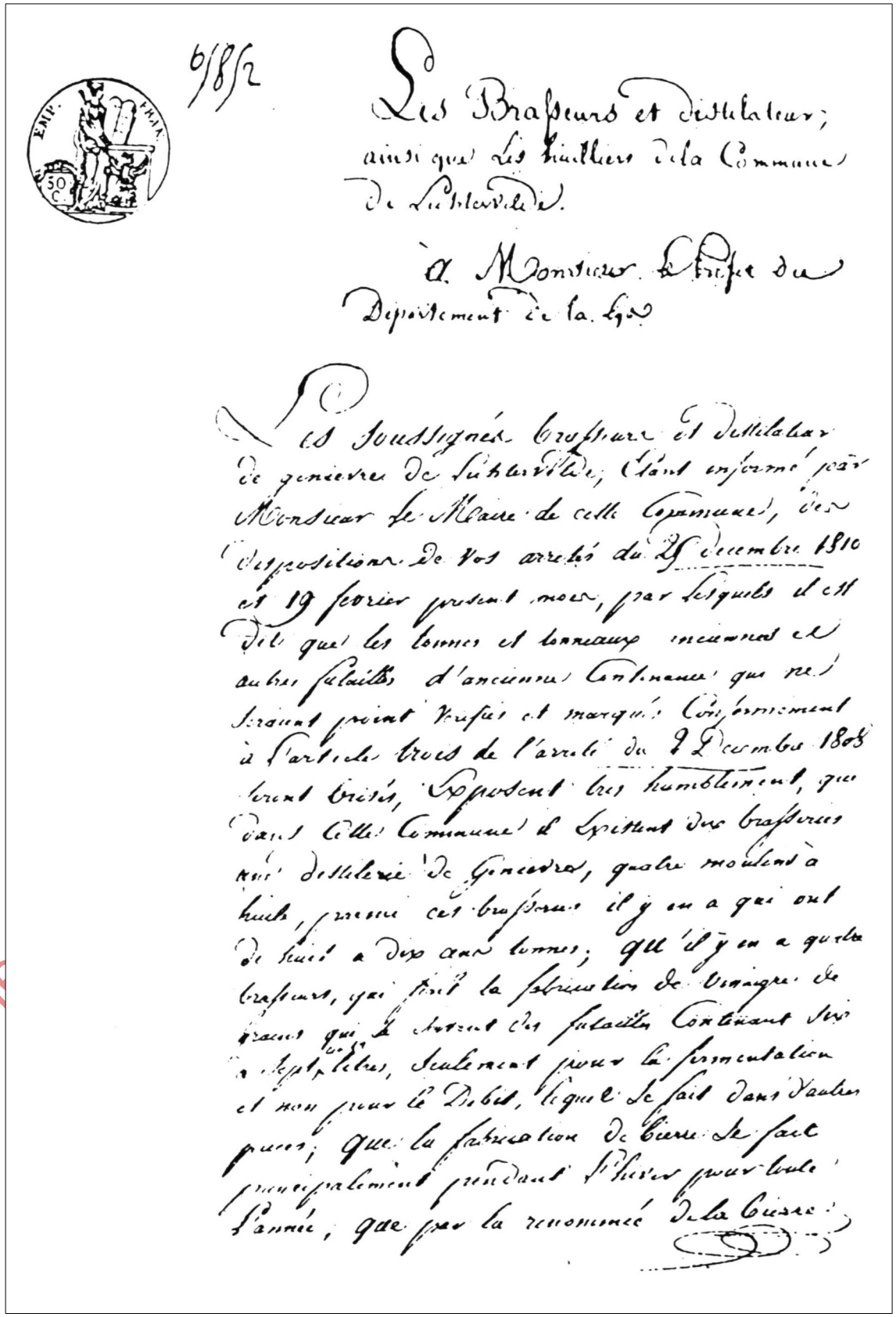

6/852

Les Brasseurs et distillateur; ainsi que les habitans de la Commune de Sublerville.

à Monsieur le Préfet du Département de la Lys

Les soussignés brasseurs et distillateur de genievre de Sublerville, étant informés par Monsieur le Maire de cette Commune, des dispositions de vos arrêtés du 29 decembre 1810 et 19 fevrier present mois, par lesquels il est dit que les bonnes et honneaux ingrédiens et autres facultés d'ancienne Continuance que ne seront point visités et marqués conformément à l'article trois de l'arrêté du 9 Decembre 1808 seront brisés, Représentent très humblement, que dans cette Commune il existent deux brasseries avec distillerie de Genievre, quatre moulent à huile, parmi ces brasseurs il y en a qui ont de tout à dire aux bonnes; qu'il y en a quelques brasseurs, qui font la fabrication de vinaigre de grains qui se trouvent des facultés Contenant six à sept tonnes, seulement pour la fermentation et non pour le Debit, lequel se fait dans d'autres pays; que la fabrication de bierre se fait principalement pendant l'hiver pour toute l'année, que par la renommée de la Cuisse

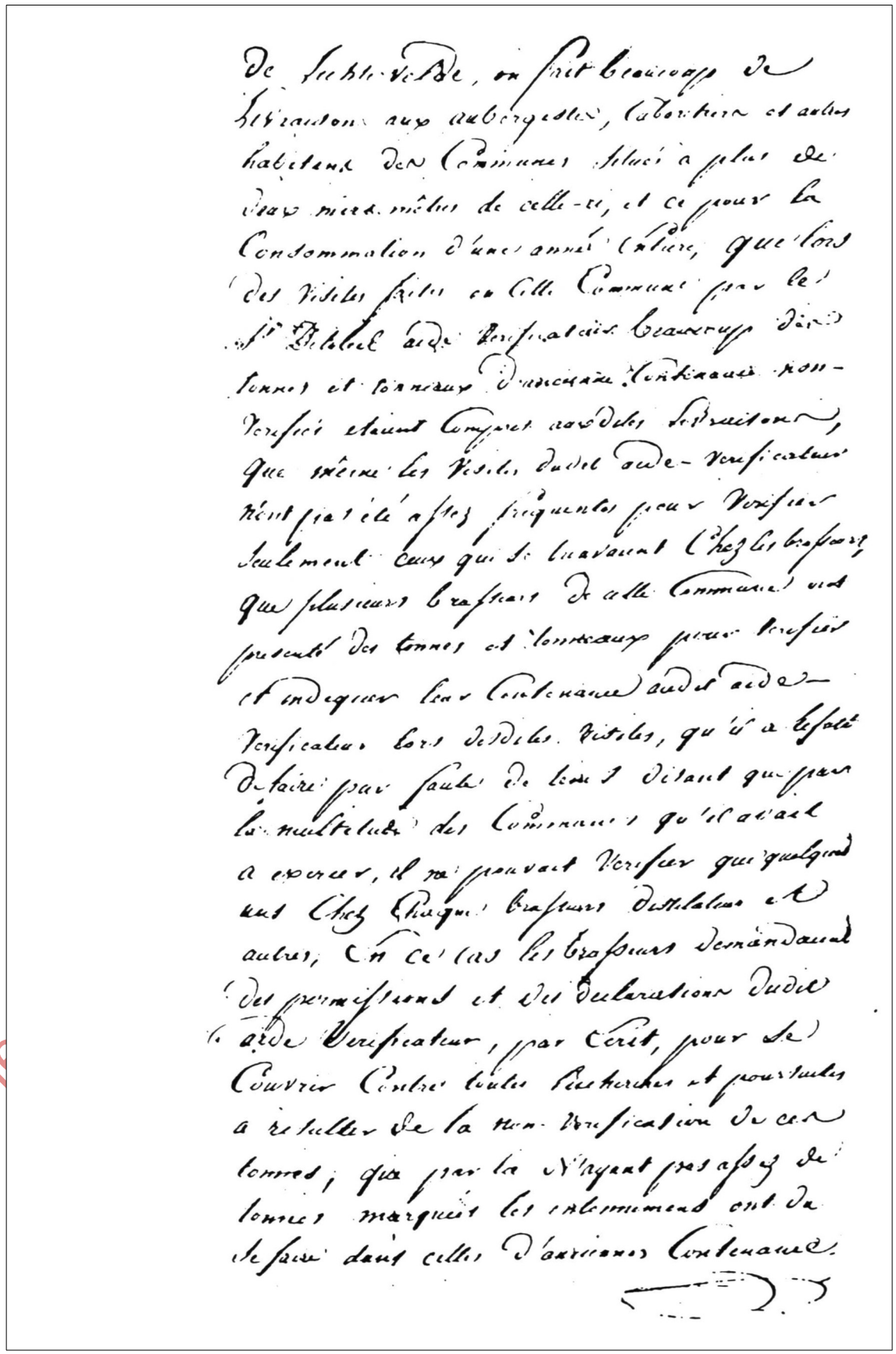

De subdélégué, on fait beaucoup de
délivrances aux auberges, cabaretiers et autres
habitans des Communes situés à plus de
deux mieds. mêmes de celle-ci, et ce pour la
Consommation d'une année entière, que lors
des Visites faites en Ville Commune par le
Sr Subdélégué aide Verificateur beaucoup dit
tonnes et tonneaux d'marchandises Contenance non-
Verifiés étaient Compris aux dites délivrances,
que même les Visites dudit aide-Verificateur
n'ont pas été assez fréquentes pour Verifier
seulement ceux qui se trouvaient Chez les brasseurs
que plusieurs brasseurs de ville Commune ont
présenté des tonnes et tonneaux pour brasser
et indiquer leur Contenance audit aide-
Verificateur hors desdites Visites, qu'il a refusé
de faire par faute de tems disant qu'pour
les multitudes des Communes qu'il avait
a operer, il ne pouvait Verifier que quelques
uns Chez Chaque brasseurs distillateurs et
autres, En ce cas les brasseurs demandaient
des permissions et des declarations dudit
aide Verificateur, par Ecrit, pour se
Couvrir Contre toutes Recherches et poursuites
a résulter de la non-Verification de ces
tonnes, que par la Négligence pas assez de
tonnes marqués les enlevements ont de
se faire dans celles d'autres Contenance.

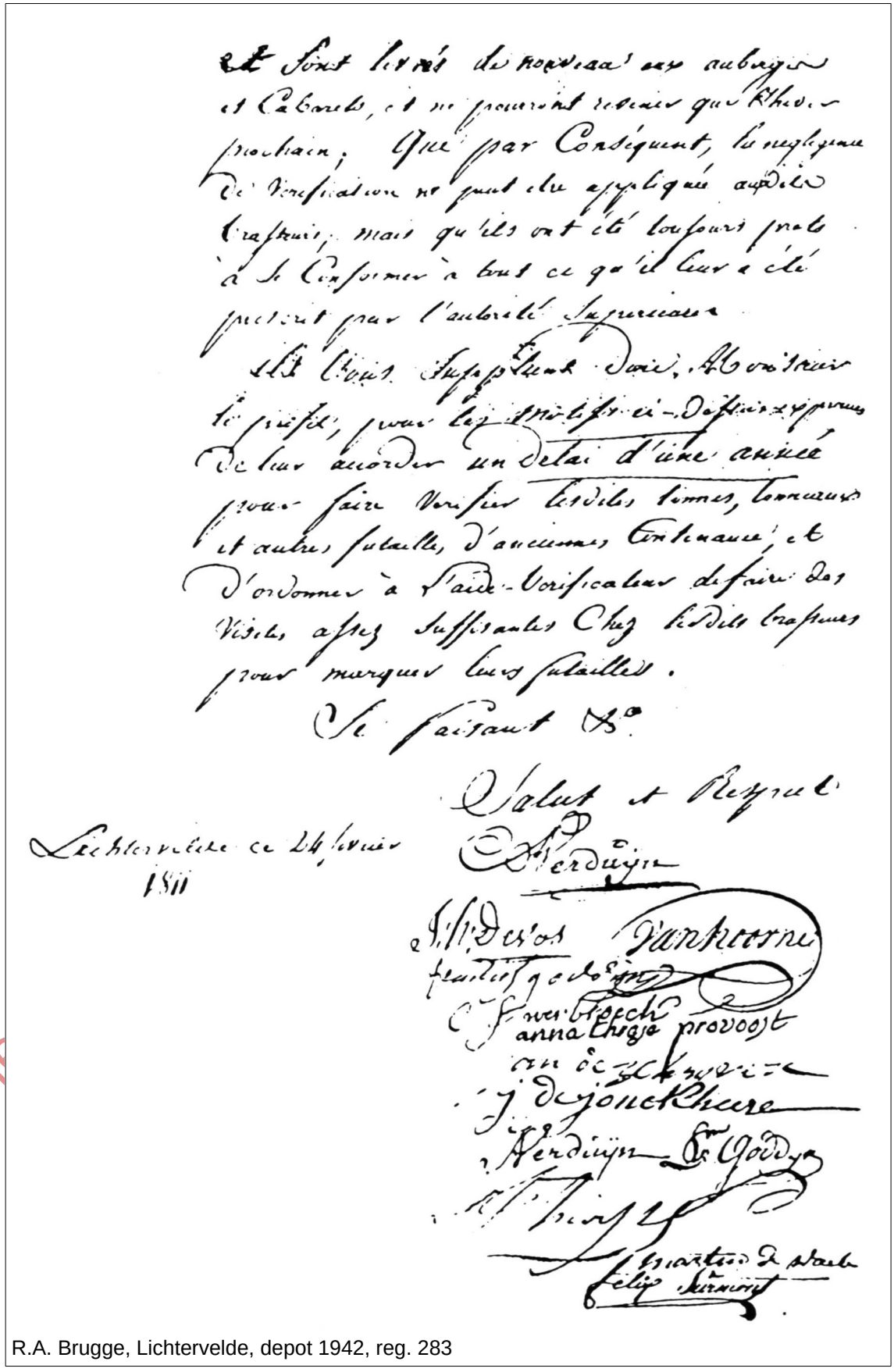

R.A. Brugge, Lichtervelde, depot 1942, reg. 283

Het antwoord laat niet lang op zich wachten, uit de brief blijkt het volgende:

"... ook de ijker klaagt over de obstakels die de brouwers hem in de weg leggen zijn werk uit te voeren; desalniettemin krijgen de brouwers uitstel en zullen hun vaten niet vernietigd worden, maar ze moeten opgave doen van hun oude vaten en de plaats vermelden waar die zich bevinden. Als deze opgave in het bezit is van de Préfet zal men de Ijker van maten en gewichten sturen..."

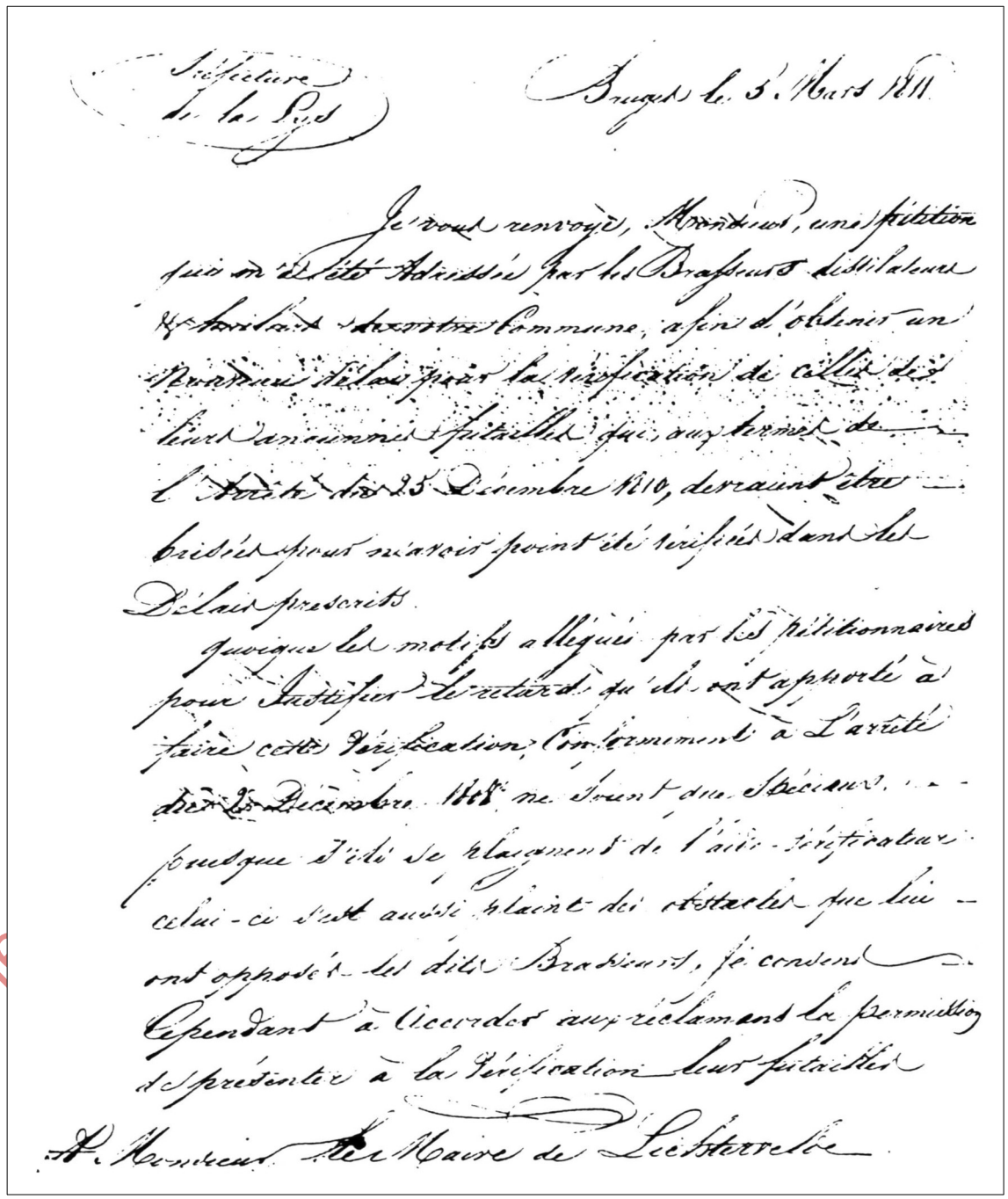

Préfecture
de la Lys

Bruges le 3. Mars 1811

Je vous renvoye, Monsieur, une pétition qui m'a été adressée par les Brasseurs distillateurs de cette commune, à fin d'obtenir un nouveau délai pour la vérification de celle de leurs ustensiles prohibés qui, aux termes de l'Arrêté du 25 Décembre 1810, devraient être brisés pour n'avoir point été vérifiés dans le Délai prescrits.

Quoique les motifs allégués par les pétitionnaires pour justifier le retard qu'ils ont apporté à faire cette Vérification, soient contraires à l'arrêté du 9 Décembre 1808 me fournit des Décisions fondées que j'ai de le refuser, je crois cependant à l'égard de ceux-ci devoir accorder aux réclamants la permission de présenter à la Vérification leurs pretaistes

A Monsieur le Maire de Leeuwarde

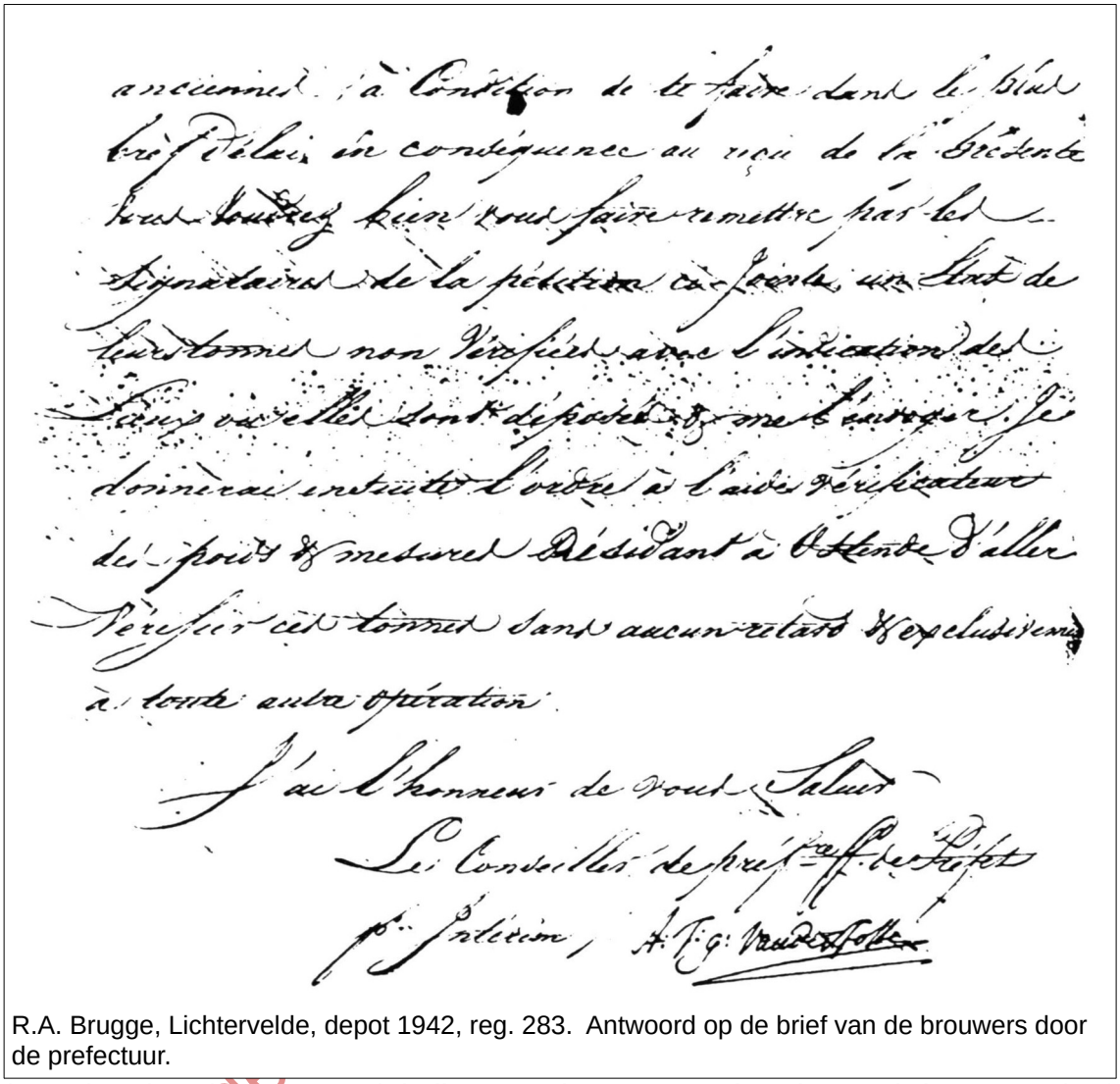

R.A. Brugge, Lichtervelde, depot 1942, reg. 283. Antwoord op de brief van de brouwers door de prefectuur.

Ook de andere handelaars en winkeliers werden gecontroleerd. Een brief van 23/12/1808 geeft de vaststelling van een verificateur bij bakker-winkelier Jean Vanlersberghe uit de Potteriestraat 15 te Lichtervelde:

Vertaling:

Brugge, 23 december 1808
Prefectuur van de Leie

De hulp-ijker voor maten en gewichten begaf zich op datum van 29 november laatst in uw gemeente om zijn ambt uit te oefenen. Hij maakte volgend rapport bij mr. Jean Lersberghe, bakker-winkelier: er bevindt zich geen enkele maat of gewicht uit het metrisch systeem, zijn handel bestaat erin dat hij goederen moet wegen en meten en het is zeer waarschijnlijk dat, gezien hij geen gewichten heeft, hij nog de oude gebruikt welke hij heeft kunnen onttrekken aan het politieonderzoek.

Ik nodig dan ook uw adjunct-politiecommissaris uit dikwijls deze particulier te bezoeken gezien de hulp-ijker hem er reeds sedert lange tijd op gewezen heeft wat hem te doen staat. Indien u de oude maten en gewichten te pakken krijgt, zal u mij proces-verbaal opsturen gestempeld en geregistreerd om verder te kunnen gaan met de vervolging van deze vaststelling;

Heemkundige

Ik groet U De préfet.

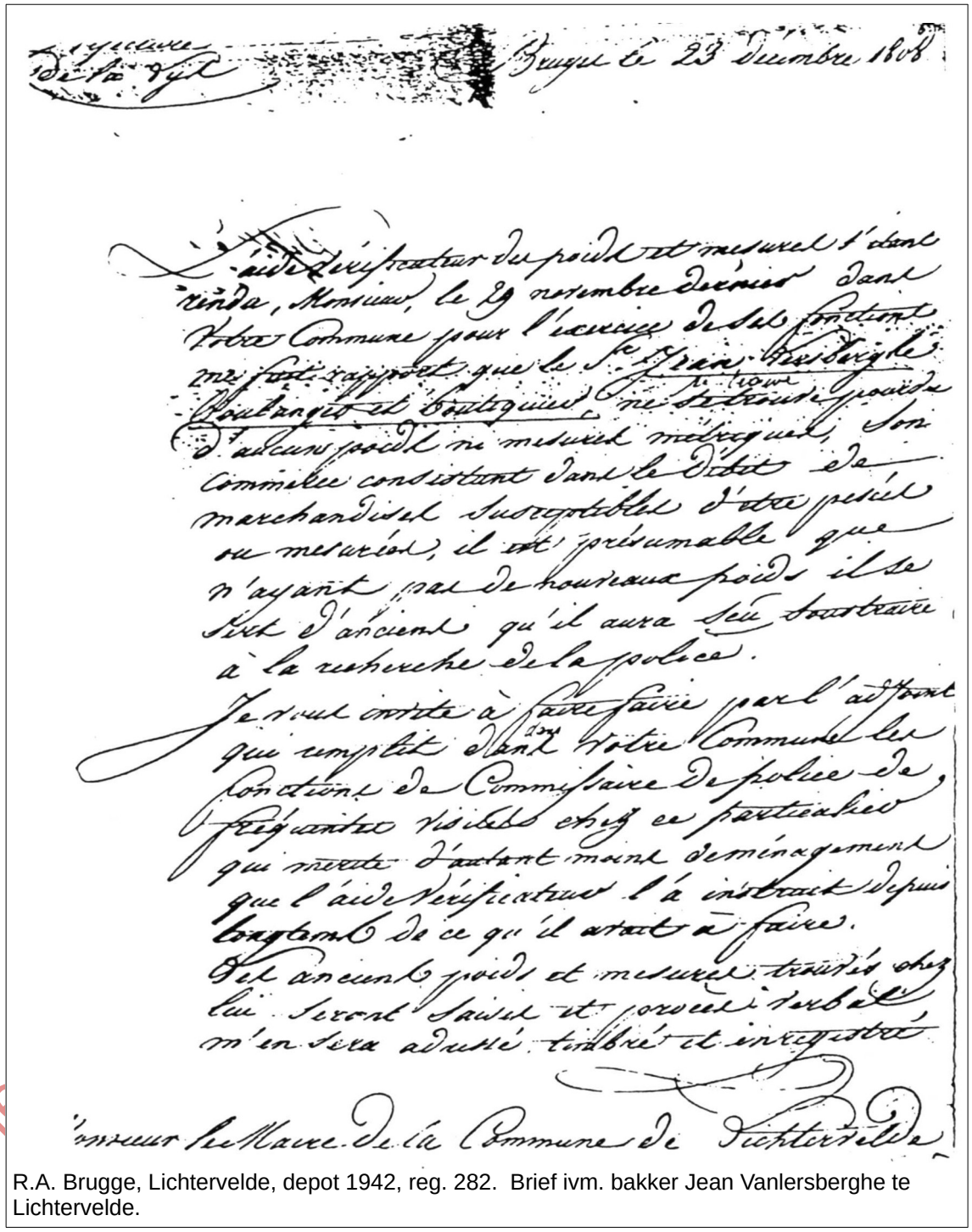

R.A. Brugge, Lichtervelde, depot 1942, reg. 282. Brief ivm. bakker Jean Vanlersberghe te Lichtervelde.

Over het verdere verloop van deze zaak werd voorlopig niets gevonden. Uit voorgaande blijkt dat de gewone burger niet geneigd was zijn oude gewoonten op te geven voor iets wat hem misschien voorkwam als louter administratieve complicatie. Wij kennen nu nog de roe en zoveel gemeten in een hectare.

De militaire en politieke nederlaag van Frankrijk opende de kans dat het systeem op de helling zou worden gezet. Doch dit was niet het geval.

In het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden werd door de wet van augustus 1816 het eenvormig metriek stelsel ingevoerd. In het onafhankelijke België werd het metriek stelsel

verplicht door de wet van 11 juni 1836. De Duitsers aanvaarden het stelsel in 1868, Rusland in 1918, Japan in 1924, …

Het metrisch decimaal stelsel is een van de grote en blijvende verwezenlijkingen van de Franse Revolutie, … een bouwsteen voor meer gelijkheid.

Heemkundige kring Karel Van de Poele

2 Bibliografie

2.1 Bronnen

Rijksarchief Brugge — Lichtervelde depot 1942, reg. 281-282-283-284

Archief te Lichtervelde

2.2 Werken

Vandewalle, P. — Oude maten, gewichten in Vlaanderen, Oostende, 1984

Sintobin, C. — Bijdragen tot de Geschiedenis van Lichtervelde, Lichtervelde, 1952

Haelewyn, R. — Torhout onder het Frans bestuur, 1966

De erfenis van de Franse Revolutie, ASLK, 1989

Heemkundige kring Karel Van de Poele